

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Az erdélyegyházmegyei

kántortanító-képezde hol legyen?*)

Boldogult püspök Fogarasy Mihály ur ő Nagyméltóságának magasztos eszméi s intenciói valának mindazok közül, melyek általában a humanismus terjesztésére vonatkoznak. Azok megtestesítése vala életének egyik nagy feladata. De mégis ügyet melegebb ápolás s fejlesztésben aligha részesített, mint a nevelésit. S csakugyan jótéteményeinek s nemes szívének maradandóbb emlékeit a nevelés terén hagyá fenn; sőt még a sirba is a népnevelés nagy horderejűségétől áthatott egy magasztos gondolat szállott, melynek végrendeletében kifejezést is adott. Értem az erdélyegyházmegyei kántortanító-képezde (Cs. Somlyón) iránt való érdeklődését, melynek még élteben nagy patronusa vala, halála után is a kívánt maradni, hogy éltető szelleme, mint védangyal felette lebegjen. — A nagyemlékü főpásztor előtt szent volt minden hely, hol a vallásosság és nevelés jövődjéé bajnokai képeztetnek; *de végrendeletéből**)* érthető nemes intenciója szerint: ohajtása vala kedvelt egyházmegyéjének egyetlen kántortanító képezdjét saját püspöki székhelyén láthatni. S csakugyan a halhatatlan nevű Főpásztort végakarátának megtestesítését kívánják mind az egyházmegye, mind pedig a nevelés érdekei.

A) Kívánja az egyházmegye érdeke; mert:

1) a róm. kath. egyház egységes jellege azt követeli, hogy szertartásain is bizonyos egyöntetűség ömöljön szét; e pedig főleg úgy érhető el, ha a

praeparandia, mint *kántor*-képezde is az erdélyi püspök, mint *supremus director* közvetlen felügyelete s szeme előtt állván: annak növendékei azokkal együtt nyerjék kántorális ismereteiket, kiknek, mint az Ur szőlőjének mivelői mellett ők is hivatvák az isteni tisztelet fényét emelni s az egyház magasztosságát szertartásaiban is feltüntetni.

2) Egyházunk Lythurgiája továbbá temetések, nagyhét s más alkalmakkor is a »Cantus Gregorianus« ismerését követeli. A papnövendékek ilyenmü kiképeztetést nyernek is; de igen visszatetszőleg hat aztán rájuk azon körülmény, hogy hivatások pályáján működni kezdve — kivéven egyes eseteket — szakítaniok kell eme kiképeztetésökkel azon provincialismusok miatt, melyek különösen a Székelyföldön nemcsak a tájkifejezésekben sőt még a szertartásokban is mutatkoznak; mert talán másként tanult a pap, másként a kántor, s midőn emitt ismereteiket összehangoztatni akarnák: lesz ebből disharmonia. Sőt van eset, midőn mindkettő szeretne (— s képeztetésüknel fogva van is joguk —) saját ismeretei szerint fungálni; de mert nem enged egyik is, lesz a vége zsörtölődés, torzsalkodás. Ezek pedig elmaradnak, ha a képezde Gy.-Fehérvárra átköltöztetve a kántorjelöltek a Cantus Gregorianusban a helybeli papnövendékekkel együttesen nyernek oktatást. Ekkor tehát sok abnormis állapot megszűnnék s nagyobb egyöntetűség lenne a ritusban is; míg ellenkezően nagyon különösnek mutatkozik pld. az, midőn a papjelölt Fehérvárt tanulgatja a *Dominus vobiscum*-ot és Somlyón felelik reá az *Et cum spiritu tuo*-t!

3) A kántorjelöltek a püspöki székesegyháznál még az egyházas és vallásos szellemet könnyebben elsajátíthatnák, mi náluk hivatásuknál fogva egyik

*) Mindenestre érdekes és megfontolandó kérdés, épen ezért kívántuk e cikket közzé tenni, hogy az eszmecserére tért nyissunk.

Szerk.

***) Közm. 1882. 13. szám.

lételem. Nem mondom, hogy azon áhitat és buzgóság, mely a Somlyói zárda-templomnak mindig nagy hírnevére vált — eme szellem felébresztése s fejlesztésére nem lenne óhajtott hatása. De az egyház a maga Lythurgiájának fonságában, istentiszteletének nagyszerűségében s általán szertartásainak teljességében, — mindig inkább tündöklék egy székesegyházi templomban — mint más bármily szép vidéki szent ténykedéseknél; s így a vallási érzültre gyakorolt hatás is nagyobb, mert dusabb a forrás, honnan a szív és lélek ájtatos érzelme magának tápot merithet. S erre igen nagy szüksége van egy leendő kántornak, ki mint ilyen az egyházban már nemcsak mint privát hívő, hanem a pap mellett mint a többi hívek mestere is szerepel.

B) A csik-somlyói képezdének, mint *tanítóképző intézetnek* is Gy.-Fehérvárra áthelyezése czélszerű s hasznosnak mutatkozik következő okokból:

1) Mint ismeretes az erdélyegyházmegye híveinek nyelve vegyes; vannak magyarok, németek, oláhok. Ezért szükség a kántortanító képezdének oly helyen léteznie, hol a növendékeknek tér s alkalom nyílnék a hívek e nemű igényeinek kielégítésére. Ezt kívánja azon szükségesség, miszerint mind a szószéken, mind az iskolában — különösen vallásos nevelésnél — a hívek nyelvének ismerete az óhajtott cél érdekében elengedhetlen kellék az egyház vezetői részéről.

2) Somlyói képezdésnek igen korlátolt lát- és ismeretköre s így azt gondolja: jövője csak azon szomszéd vármegyék szűk határai közé van szorítva, melyek a somlyói képezde polgárságának kontingensét szolgáltatják. Fehérvárt talán inkább szélesednék ismeret- és látköre; inkább megbarátkozik a gondolattal, hogy mint a művészé — az ő hazája is a nagy világ. Ezekon kívül a szükséges társadalmi rutin megszerzésére is sokkal alkalmasabbnak tartom Gyulafehérvárt, mint Csik-Várdotfalva és Csobotfalva (vulgó Somlyó) községét.

3) Az iskolát a szentély előcsarnokának nevezik. Pap s tanító tehát a lelkek üdvét együttesen munkálják, kívánatos azért, hogy a pap s tanítónövendékek neveltetésénél is meglegyen azon viszony, mi az általok képviselt csarnokoknál meg van, s így óhajtandó volna, hogy különösen a paedagogiat a két intézeti növendékek egy tanártól hallgatnák Fehérvárt.

4) Hisszük, hogy az erdélyi Szent-Ferencz szerzet is, kiknek vezetése alatt áll a somlyói praepa-

randia ennek átköltöztetése felett csak örvideni tudnak, mert köztudomásilag tagjaikban mindinkább fogyatkoznak s szivesen módot és alkalmat igyekeznek nyújtani azon ministeri s egyházhatósági követelmények teljesítésére, melyek a képezdéknek alkalmas helyeken felállításáról, kellő berendezéséről s alkalmas erőkkel való ellátásáról szólnak.

5) A tanárookra nézve is ajánlatos az átköltözés, mert elmellőzve egyebeket: a somlyói képezde igen szegény azon eszközök nyújtásában, melyek a tanárt szakképzettségében elősegítik, készülségét öregbitik — míg Fehérvárt a könyvekben gazdag Battyánaeum, püspöki könyvtár, Muzaeumai, gazdag faunájú vidéke stb. miatt másként áll a dolog — mint Somlyón.

6) Végül a vidéki tanítóegyleteknek egy általános egyházmegyei egyletbe való összeolvadása — Gy.-Fehérvár központtal: kívánatossá teszi a tanítóképezdének átköltöztetését; hisz kik volnának inkább hivatva az egyleti életfejlesztésére nagyobb befolyást gyakorolni, mint épen a képezdei szaktanárok — Fehérvár, mint központról való kifelé munkálkodósaikkal? . . .

(Vége köv.)

A nők neveléséről.

Irta Fenelon.

Franziából fordította: SZÉKELY ANTAL.

(Folytatás.)

XIII. FEJEZET.

A nevelőnőkről.

Előre látom, hogy sok ember előtt ily nevelési terv agyrem gyanánt tűnik föl. Ennek kivitelére, mondhatják sokan, rendkívüli éles elme, türelem és tenetség kívántatnék. Hol találunk nevelőnőket, kik ennek szellemét megérténék? S még inkább hol találunk olyanokat, kik ezt kivinni képesek? Azonban jól jegyezzük meg, hogy midőn a gyermeknevelés legjobb módjáról irunk, nem állithatunk föl tökéletlen szabályokat. Ne nézzék tehát rossznak azt, a mit kutatásunk a legjobbnak mutat. Az is igaz, hogy a gyakorlatban nem mindig mehetünk annyira, mint gondolatainkban, melyeket akadálytalanul vetünk a papírra; de végre is, ha nem érhetjük el a tökélyt még sem lesz fölösleges ismernünk és annak elérésére törekednünk: ez tegjobb mód annak megközelítésére. Különben arra, hogy a nevelés tökéletes legyen, e mű nem tételezi föl a gyermekek teljesen hibátlan természetét és a körülmények legszerencsésebb közreműködését. Sőt ellenkezőleg a rozsz természetű vagy elromlott gyermekek megjavítására igyekeztem megmutatni a gyögyszert; föltételeztem a nevelésben rendszeren előforduló tévedéseket és ezeknek teljes vagy részletes elnyomására törekedtem

mindig a legegyszerűbb eszközöket nyújtani a szerint a mint a szükség kívánja. Az is igaz, hogy e kis mű nem világosít föl arról, miből származik az elhanyagolt vagy rossz nevelés: de csodálkozhatunk-e ezen? Nem az-e a legjobb, a mit csak kívánhatunk, hogy feltaláljuk az egyszerű szabályokat, melyeknek szoros magatartásával a helyes nevelést elérhetjük? Megvallom, hogy a gyermekekért kevesebbet tehetünk s rendszeren kevesebbet is teszünk, mint a mit én előadtam; de hisz látjuk is elég gyakran, a fiatalság mennyit szenved e hanyagságerért! — Ez ut, melyet én mutattam, bármily hosszának is tűnjék föl, a legrövidebb, mert egyenesen vezet oda, a hová jutni akarunk; a másik ut, a félelem és a szellem felületes kiképzésének utja, bár még oly rövidnek tűnjék is föl sokkal hosszabb, mert úgy szólván soha sem érjük el általa a nevelésnek egyedül igazi célját, mely a szellem meggyőzésében s az erény őszinte szeretetében áll. A gyermekek legnagyobb része, kiket ez uton vezettünk még csak a kezdetnél vannak, midőn nevelésük befejezettnek látszik: midőn már a világba lépve néhány évet eltöltöttek s oly hibákat követtek melyek gyakran orvosolhatlanak, még csak akkor kénytelenek saját tapasztalataik folytán fölismerni azon elveket, melyeket e korlátozott és felületes nevelés nem tudott beléjük oltani. Meg kell továbbá jegyeznünk azt, hogy az első fáradságok, melyeket nézetem szerint a gyermekekre fordítanunk kell s melyeket a tapasztalatlan emberek nyomasztóknak és célszerűtleneknek találnak, megkímélnék minket a még sokkal nehezebb kellemtelenségektől és eltávolítják az akadályokat, melyeket a kevésbé rendszeres és szigorú nevelés később legyőzetlenekké tesz. S végre ne feledjük, hogy a nevelés e módjának végrehajtása kevésbé függ oly dolgoktól, melyek valami nagy tehetséget igényelnének, mit csak a főntebb részletesen elsorolt nagy hibák eltávolítását. Gyakran csak az főrog kérdésben, hogy a gyermekeket nem kell tulterhelni, hogy szorgalmasan lássunk utánok, hogy figyeljünk tetteikre, hogy bizalmat öntsük beléjük, hogy kis kérdéseikre világosan és értelmesen feleljünk, hogy bővebb kiismerés végett hagyjuk őket természetük szerint cselekedni, s hogy türelemmel igazítsuk utba, midőn csalatkoznak, vagy midőn valamely hibát követnek el. Nem lenne azonban helyes, ha egy jó nevelés keresztülvitelét egy rossz nevelőntől várnök; kétségkívül elég, ha a közpszerű tehetséggel bíró nevelőnteknek megadjuk e szabályokat, melyek segítségével még sikeres lehet a nevelésök; s azt hiszem nem kívánunk sokat tőlük, ha azt akarjuk, hogy gondolkozás módjuk helyes, kedélyük simulékony legyen és valódi Isten-félelemmel birjanak. Egy ily nevelőnt nem talál e műben mély és elvont fejtegetéseket: s ha nem is ért meg mindent, felfogja legalább a főbb dolgokat, és ez tökéletesen elég. Olvas tassuk el e művet többször vele; sőt ne kiméljük a fáradságot s olvassuk el mi is vele; engedjük meg, hogy szabadon szakítsanak meg o olvasás közben, ha valamit nem értenek, vagy ha arról

nincsenek meggyőződve. Engedjük azután őket a gyakorlati térre, mihelyt azonban észrevesszük, hogy e szabályoktól, melyek e könyvben foglaltatnak s melyeket egységünk szerint követniök kellene, eltérnek, rögtön figyelmeztessük őket nyájasan és titokban.

Ez eljárás kezdetben nehezünkre eshetik: ha azonban valaki már atyja vagy anyja a gyermeknek, akkor ez a legfőbb kötelessége. Különb is e nehézségek nem fognak sokáig tartani; mert ha a nevelőntnek tehetsége és jóakarata van, csakhamar többet tanul saját gyakorlatából és a mi utbaigazításunkból, mint valami hosszas fejtegetésekből; nemsokára önmaga megtalálja a helyes utat. Még azon előnye is van e kis műnek, hogy a nevelőnt megtalálja benne azon fő beszélgetéseket is, melyeket a gyermekkel a legtöbb tárgyról folytatnia kell és pedig úgy, hogy majdnem minden változtatás nélkül egyszerűen követheti azokat. Így tehát egész kis gyűjteménye fekszik előtte azon példákknak, melyeket a legnehezebb velők megértetni. Ez egy nemét képezi a gyakorlati neveléstannak, mely a nevelőnteket mintegy kezűnkél fogva vezeti. Nagy előnnyel lehet felhasználniök azon történeti katekismust is, melyet már említettünk; olvassassuk el ezt a nevelőntekkel, kiket vágyaink szerint képezünk többször is, s különös gondot fordítsunk arra, hogy a bevezetést jól megértsék, hogy jól behatásanak e tanítási rendszer lényegébe. Meg kell azonban vallanunk, hogy még ily középtehetségű nevelőnteket is minőkről én szólok, csak nagyon ritkán találhatunk. De végre is kell egy a nevelésre alkalmas eszköz, mert hisz a legegyszerűbb dolgok sem mennek magoktól végbe; ha pedig rossz kezekre bizzuk, rosszul lesznek végezve, válasszunk azért, vagy saját házunkban, vagy birtokainkon, vagy barátainknál, vagy a jó nevű intézetekről egy leányt, kit alkalmasnak gondolunk, hogy nevelőntnek kiképezzük; gondoskodjunk jó korán arról, hogy ez állásra előkészítették és tartjuk őket egy ideig körünkben, hogy kipróbáljuk mielőtt oly drága kincset biznánk reá. Őt vagy hat így kiképzett nevelőnt csakhamar képes lesz sok más szintugy képezni. Meglehet, hogy ezek közül többen meghiusítják szándékunkat: de végre a sok között mégis találunk mindig néhányat, kik mintegy kárpótolnak a többiért és így lassan megmenekülünk azon végtelen zavartól, melyben naponként vagyunk a nevelőnt miatt. A vallási és világi egyesületek, melyek szabályaik értelmében a nőnevelést tűzték ki célul, szintén elfogadhatnák e szempontokat a tanítónők kiképzésében.

Jóllehet nagy nehézséggel jár jó nevelőnteket találni, meg kell vallanunk, hogy van ennél nagyobb nehézség is: t. i. a szülők rendtelensége: minden munka haszontalan e részben, ha ők magok nem akarnak hozzájárulni. Hisz mindennek alapja az, hogy csak jó elveket és épületes példát adjanak gyermekeiknek: s ez az, a mit k orunkban nagyon kevés családtól várha-

tunk. A legtöbb háznál nem látunk mást mint folytonos zavart, változást, nagy tömegét a cselédnek, kik uraikra nézve mindmegannyi okai a viszálykodásnak és meg hasonlásnak Mily retteretes iskola ez a gyermekekre nézve! Gyakran van alkalmunk hallani, hogy egy anya, ki életét a játékokban szinkörökben s illetlen társalgások középette tölti, hangosan panaszkodik, hogy nem képes jó nevelőnőt kapni leányai nevelésére; de mit tehetne a legjobb nevelés is a gyermekkel, ki ily példát lát anyjában? Gyakran meg látunk szülőket, kik mint szt. Ágoston is mondja, magok vezetik gyermekeiket a színházakba és más mulatságokba, melyek bizonytalannal megutáltatják velök a komoly és munkás életet, melyre ugyan-e szülők akarják őket nevelni. Így mérget kevernek az egészséges eledelbe. Csak bölcseségről beszélnek velök: és mégis magok szoktatják a gyermekek csapongó képzelődését a szenvedélyes jelenetek és a zene erőszakos kedély megrendítéséhez: ezek után pedig a munka ellenökre van. Hajlamaikat a szenvedélyek felé fordítják s így az ártatlan örömeik, melyeket oly könnyen találnak meg, unottak lesznek előttük. S mindezek után mégis azt kívánják, hogy sikerüljön nevelésük, melyet szigorúnak és komornak tartanak ha meg nem tűri a jónak és rosznak ily keverékét. Nem annyit jelent-e ez, mint azt kívánni, hogy gyermekeik jól legyenek nevelve a nélkül azonban, hogy ők legkevésbé fáradoznának, vagy magokat a legszükségesebb szabályoknak alávetnék.

Fejezzük be a mondottakat azon képpel, melylyel a bölcs Salamon egy derék asszony képét festi: „Erős asszonyt ki talál? becses, mint a mi messziről és a végső határokról való. Bizik benne férjének szíve, és a szerzeményekben nem szűkölködik. Jót tesz vele és nem rosszat életének teljes napjaiban. Gyapjat és lent keres, és munkálkodik önkezeinek ügyességével. Olyan, mint a kereskedő hajója, messziről hozván kenyerét. És éjjel fölkel, és élelmet ad háza népének, és eledelt szolgálóinak. Megszemléli a mezőt, és megveszi azt, kezei munkájából szőlőt ültet. Erősséggel övezi föl ágyékát, és megerősíti karját. Érti és látja, hogy jó az ő foglalkozása; világa nem alszik el éjjel. Kezét erős dolgokra teszi, és ujjai az orsót forják. Kezét kinyújtja a szűk ölködőnek és tenyerét megnyitja a szegénynek. Nem félti házat a hó hidegétől, mert háza népe mind kétszeresen van ruházva. Drága szöveget készít magának; bitor és bársony az ő öltözete. Férje tekintélyes a kapukban, midőn a föld tanácsosaival összeül. Gyolcsot készít és eladja, és övet ad el a kananeusnak. Erősség és ékesség az ő öltözete, és nevetni fog az utolsó napon. Száját megnyitja a bölcseségnek, és a kegyesség törvénye van az ő nyelvén. Szemmel tartja háznépe ösvényeit, és kenyerét hivalkodva nem eszi. Fel nőnek fiai, és igen boldognak hirdetik, s férje is dicséri őt. Sok nő gyűjt gazdagságot; de te felülhaladtad mindnyájokat. Csalárd a kedvesség, és hiu a szépség; az Urat félő asszony a dicséretes. Adjatok neki kezei gyümölcséből; a kapukban dicsérik őt cselekedetei.”

Bár az erkölcsök nagy különbsége, a képletek rövidege és merészsége e nyelvezetet eleinte homályossá teszik, az irány oly élénk és oly tömött, hogy ha bővebben vizsgáljuk, csakhamar elbűvöl; de a mit leginkább nem szabad felednünk az Salamonnak, az emberek legbőleesebbjének tekintélye; sőt magáé a sz. Léleké, kinek szavai azért telvék ily fönséggel, hogy csodáljuk e gazdag és nemes nőben az erkölcsök egyszerűségét, a gazdálkodás és munkásság szeretetét

(Folyt. köv.)

T A R C S A.

M e s e

(a mindent meghamisító világból).

Falánk gyomruk, hogy jól nem lakhatott,
Négy éhes légy egyszer panaszkodott . . .

„A hurka szép!” — az első rászaladt,
De ánilinnos volt és ott maradt . . .

A második a lisztre rárepül
Mészpátos liszt vala, s a légy ledül . . .

A harmadik pedig a tejre szállt,
Hamis a tej, s ez is vesztet talált . . .

Jön az utolsó: „halni már mindegy!”

A légyölő papirhoz inni megy.
Szomján iszik . . . s aztán elszárnyala
Hamisított méregpapir vala . . .

Fülei Sz. Lajos.

Egy kivándorolt család története.

(Francia eredeti után Szabó György.)

(Vége)

Mária és János csakhamar megtanulták a vadak nyelvét s megismerkedtek az ottani állapotokkal. János észrevette mindjárt, hogy háboru van készülöben a szomszéd szigetek lakói ellen: hogy megesszik foglyaikat és hogy egy rut majmot imádnak, melynek szolgálatára több vad van rendelve.

Ezek észrevétele után a gyermekek nagyon kezdék banni történt jövetelöket. Ezalatt a király elhatározta Máriát nőül venni, ki így szólt fivéréhez: „Inkább meghalok semhogy annak az embernek neje legyek. „Azért nem akarsz neje lenni, mert nagyon rut?” kérdé János. „Nem fivérem” — mondá Mária — „azért, mert gonosz; nem látod, hogy nem ismeri a mi Istenünket, a mi jó Atyánkat és a helyett hogy őt imádná térdeire borul ezen csunya állatt előtt? A mi könyvünk azt mondja, hogy meg kell bocsátani ellenségeinknek és nem kell nekik rosszat tennünk; és látod e helyett ezen gonosz ember megöli foglyait s azokat megessi.

„Egyet gondoltam” — mondá János — „ha ezen csunya majmot elpusztítjuk, világosan befogják látni, hogy ez nem isten. Mérgezzük meg.” Mária beleegyezett s a majom csakhamar elpusztult. A vadak

kik azt gondozták és a kik annak egyszersmind papjaik is voltak, elbeszéltek a királynak, hogy Mária és fivére okozták ezen szerencsétlenséget s állították, hogy nem fog szerencsés lenni, ha csak mind a két fehért meg nem öletik. Minőjárt elhatározták, hogy áldozatot nyujtanak a két fehér által megölt majom helyett felállított ujnak s azután mindkét fehért eleven megégetik. János értesülvén ezen határozatról, így szólította meg őket: „Ha a ti majmatok Isten lett volna nem tudtam volna megölni; de megöltem, tehát én hatalmasabb vagyok mint ő. A nagy Istent kell imádni, ki az égnek és a földnek teremtője és nem egy csunya állatot.“ Ezen beszéd egészen felingerelte a vadakat; Jánost és Máriát fákhöz kötötték s elkészítették a megégetésre. De Isten, ki az árvákról gondoskodik, nem engedte elveszni őket. Midőn fel voltak már készülve a szomszéd szigetek ellenséges lakói berontották rájok: kik által legyőzettek s a győzőknek foglyukká lettek. A győző vadak leoldották a két fehér kötelékeit s elvitték szigetükre, hol a király rabszolgái lettek. Ezalatt többször harcoltak a vadak körülfekvő szigetek lakóival. Foglyaikat ezek is megették. Egy alkalommal a legyőzött ellenség közül nagyon sokat elfogtak. Ezek között egy fehér ember is volt, és minthogy nagyon sovány volt, a vadak elhatározták, hogy mielőtt megennék, meghizlalják. Megkötözve egy kunyhóba helyezték Máriára, bizva, hogy neki enni hordjon. Tudván Mária, hogy a szegény embert a vadak nemsokára megeszik, nagyon sajnálta és szomoruan tekintve reá, mondá: „Istenem légy irgalmas neki!“ A fehér ember nagyon csodálkozott, látva a fehér színű leánykát; de még inkább midőn saját nyelvét hallá ajkairól. „Ki tanított meg téged a francia nyelvre?“ Kérdé tőle. „Én nem tudom a nevét azon nyelvnek, melyet beszélek“ válaszola a leányka: — „ez az anyám nyelve, és ő tanított reá. Nekünk két könyvünk is van, melyekből mindennap olvasunk.

„Istenem“ — kiáltá a férfi kezeit az ég felé emelve, — lehetséges ez? De leányom megtudnád-e nekem mutatni a könyveket, melyekről nekem beszéltél?“ Nincsenek nálam,“ válaszola Mária, — „de megyek felkeresem testvéremet, nála vannak és ő megfogja azokat mutatni.“ Azonnal el is ment s csakhamar visszajött Jánossal, hozván a két könyvet is. A fehér nagy izgatottsággal nyitá fel az egyiket s az első lapon olvasá: „Ez a könyv a Maurice Jánosé;“ felkiáltott, „Ah kedves gyermekeim! ismét látlak titeket! Jöjjetek, öleljétek meg atyátokat; tudtak-e nekem valamit mondani anyátokról? János és Mária ezen szavakra karjai közé vetvén magukat, örömben sirtak. Végre János megszólalt: „Szívem mindig érezteté, hogy te atyám vagy: csak hogy nem tudtam megfejteni szívem érzetét, mert anyám többször azt mondotta, hogy a tengerbe estél.“ „Ugy van, csakugyan a tengerbe estem midőn hajónk elmerült“ — szóla az atya; „de megragadtam egy deszkát s azon szerencsésen egy szigetre uztam, s titeket egészen elveszetteknek hittelek.“ Ezután János mindent elbeszél, a mire csak emléke-

zett az atya keservesen zokogott, midőn neje haláláról értesült. Mária is sirt fájdalomában, de az ő sirásának más oka is volt. „Jaj“ — kiáltott fel — „mi haszna, hogy feltalátuk atyánkat, ha nem sokára megölik és megeszik?“ „Szakítsuk szét kötelékeit,“ mondá János — „és meneküljünk mind a hárman az erdőbe.“ „És mit csinálunk ott kedves gyermekeim?“ mondá az atya; „a vadak ismét elfognának, vagy ha nem, éhség következtében halnánk meg.“ „Hagyjátok reám“ — szóla Mária — „én tudok egy biztos eszközt a ti megsabadításotokra“.

Ezen beszélgetés után Mária felkereste a királyt. Bemenve kunyhójába lábaihoz borult és mondá neki: „Uram én egy nagy kegyet kérek tőled; igérd meg, hogy teljesíteni fogod.“ „Esküszöm neked“ — mondá a király, — mert veled nagyon megvagyok elégedve.“ „Tudj meg“ — szóla Mária, „hogy azon fehér ember, kit gondjaimra bízál, az én atyám és a Jánosé; ti elhatároztátok, hogy őt felfaljátok, én jelentem neked, hogy ő öreg es sovány. Én felajánlom magamat helyette engem inkább megehettek, mert fiatal vagyok és kövér. Csak azt kérem, hogy nyolcz napig hagyjatok életben, legalább addig gyönyörködhessem az ő látásában.“ „Valóban — szóla a király — „te oly jó leány vagy, hogy a világért meg nem öletnélek; élni fogsz te is, élni fog apád is.“ Tudtotokra adom, miszerint ide minden évben jön egy fehér emberrel telt hajó, kiknek elszoktuk adni azon foglyokat, kiket nem eszünk meg; a hajó nemsokára megérkezik és megengedem nektek, hogy azon elmenjeteek.“

Mária sokszoros köszönetet mondott a királynak s áldotta a jó Istent, ki a király szívében részvétet költett. Mária futott a jó hirt megvinni atyjának és testvérének, kik nem győzték magasztalni a róluk oly kegyesen gondoskodó Isten jóságát. Nehány nap múlva megérkezett a fekete király jelzett hajó s elhagyták a vadak szigetét. Elérkeztek egy a spanyolok által lakott szigetre, hol a sziget kormányzója értesülvén Mária történetéről, így szólt: „Ezen leánynak egy krajczárja sincs, a nap is nagyon megégette, de oly jó és oly erényes, hogy férjét sokkal boldogabbá képes tenni, mintha gazdag és szép volna.“ Az atyát azonnal kérte, hogy leányát adja neki nőül s Mária sem mondott ellent, s így a kormányzó neje lett.

A kormányzó egyet leány-rokonai közül Jánosnak adott nőül. Isten a sokat szenvedett családot boldogsággal árasztotta el. Mind annyian csodálták az isteni gondviselés bölcseségét s magasztalták egész életükben kibeszélhetlen jóságát.

(Francia eredeti után)

Szabó György.

Kisebb közlemények.

— **Heti körszemle.** Itthon. Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató választmánya legközelebbi ülésében vette tárgyalás alá a közgazdasági

szakosztály előterjesztését a *felvidéki kivándorlás ügyében*. Ezen előterjesztésében a szakosztály részletes felterjesztést javasol tenni a kormányhoz, melyben elősorolja a kivándorlás megszüntetésére alkalmas eszközöket. Az igazgató választmány elfogadta a javaslatot és a felirat szerkesztésére bizottságot küldött ki. — *Bosznában* a sorozás teljes rendben foly; Travnikban és Kosztajniczában a sorshuzás már f. hó 10-én befejeztetett. Nagyszámu önkénytesek is jelentkeznek, kiket nem is lehetett mind fölfogni. — *A zsidók bántalmazásának elejét veendő* a belügyminister körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz. (Nem irigyeljük, sőt helyeseljük az erélyes rendelkezést; csakhogy szeretnők az erély ilyenmü kifejezését viszont is tapasztalni. Serk.) — *A közös hadügyministeriumot* és a törzskart állandóan foglalkoztatják a gyalog csapatokra vonatkozó organikus munkálatok. A hadügyi budgetet 1883-ra már az új szervezési szabályzat alapján fogják előirányozni, s a rendkívüli költségekbe felfognak vétetni azon jelentékeny kiadások, a melyeket az új szervezet szükségessé tesz. — *A közoktatásügyi minister* a tanfelügyelőkhöz fölötté erélyes rendeletet küldött, melyben valamennyi ide vonatkozó előbbi rendeleteinek szigorú végrehajtására s különösen annak ellenőrzésére utasítja őket, hogy 1883. jun. 30-án tul sem tanitól sem segédtanitól senki ne alkalmaztassék, ki a magyar nyelvet beszédben és írásban nem bírja. Egyuttal elrendeli, hogy mindazon egyének, kik idegen állami intézetben nyertek képesítést s 1868 óta léptek alkalmazásba, kötelesek magukat honosítani s okleveleiket magyar állami érvényességre emelni. — *A törvényhatósági közigazgatás* körében létesítendő egyes reformokra nézve Alsófehérmegye oly értelmü javaslatot terjesztett a belügyministerhez a köztisztviselők minősítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál leendő figyelembé vétel végett, melyben a köztisztviselők választását a több százados gyakorlatnál fentartandónak véleményezi. — *Franciaország.* *A kamara jun. 10-én tárgyalta* a bírósági reformra vonatkozó törvényjavaslatot. Ez alkalommal Douville-Mailleffen a következő modositást nyujtotta be: 1. A bírák előmozdítatlansága megszüntetetik. 2. A bírák a nép szavazata után választatnak. Ezen módositást a ház 275 szóval 208 ellen elfogadta, miértis Humbert igazságügyminister beadta lemondását, mely azonban nem fogadtatott el. — *A költségvető bizottság* a vaticani francia követtség tételét ugyan fölvette a költségvetésbe, de törülte a theologiai facultás számára előirányzott összeget. — *A házasság felbonthatóságáról* szóló javaslatot f. hó 13-án tárgyalta második olvasásban a képviselőház. A szavazásnál 344 szavazattal 149 ellenében elfogadtatott a javaslat első §-a, mely kimondja a házasság felbonthatatlanságáról szóló 1816. évi törvény eltörlését. *A Concordatum-ügyében* kiküldött bizottság elfogadta Guyhó azon indítványát, hogy a kormány beleegyezése nélkül nem szabad kápolnát nyitni. Egy másik bizottság pedig kimondotta hogy az összes theologiai facultások, melyek állami

költségen tartatnak fenn, fölösztatandók valláskülönbség nélkül. — *Olaszország.* *Salviati Scipio* herczeg a olaszországi kath. congressusok főelnöke aláírási ivet bocsátott ki az egész kath. világba azon czélból, hogy a sz. Lőrincz basilika, hol IX. Pius hamvai nyugszanak közadakozás utján a megboldogult emlékéhez méltóan restauraltassék, mintegy kiengesztelésül azon szentségtörő bántalmakért melyekkel a nagy pápa ravatalának a vatikánból a nevezett bazilikába történt elszállítása alkalmával 1881. jul. 13-án a holttest és a római pápaság fölsége illeteték. — *Mantuában* a Garibaldi-emlékünnap alkalmával igen nagyarányu zavargások és és egyenesen a királyi család ellen irányított republicanus tüntetések voltak. — *A Garibaldi holtteste* fölötti vita még egyre tart a mérsékelt s kormánypárti és a radicals s republicanus sajtó között. — *Németország.* *A birodalmi gyűlés* jun. 14-én tartott ülésében 276 szavazattal 43 ellenében elvetette a dohánymonopoliumot: ellenben 155 szavazattal 150 ellenében erre vonatkozólag határozati javaslatot fogadott el, mely kimondja hogy a dohányadónak 1879. jun. 16-án történt fölemelése után a dohánypapir minden további megterhelése és nyugtalanítása mellöztessék. *Bajorország.* *A müncheni polgárság* Reinkens ó katholikus püspöknek a bajor fővárosban végzett egyházi tenykedése; ellen utólag egy igen erélyes tiltakozást bocsátott közre. — *Belgium.* *A két viselőválasztások* eredménye, fájdalom! a katolikusokra nézve nem ütött ki oly kedvezően, mint remélteni lehetett volna; a liberalis többség ugyanis a képviselőházban 16 szavazatról 18-ra, és a senatusban 4 szavazatról 7-re emelkedett. Ezen eredmény azonban nem vette el a katolikusok bátorságát és azzal vigasztalják magukat, hogy a mi késik el nem marad. — *Angolország.* *As ir püspöki kar* f. hó 10-én értekezletet tartott Mac-Cabe bíbornok-érsek elnöklete alatt, melyben megvitatta lord Ervington uóbbi romai küldetését, melylyel az angol kormány által bizatott meg. Ezután pedig egy körrendeletet fogadtak el az ir néphez, melyben helyeslik ugyan a nemzeti mozgalmat, de kárhoztatják mindazon dolgokat, melyek büntényre vezetnek. — *A Hyde-Parkban* f. hó 11-én nagy népgyűlés tartatott, melyen egyhangulag fogadtatott el azon határozat, mely elítéli a kényszer törvényt és a kormány magatartását. — *As angol rendőrség* azon tudomást nyerte, hogy Irlandban fegyveres forradalom készül. Már nagy mennyiségü fegyver, lőszer sőt ágyu is érkezett az angol-ir területre, melynek egy részét azonban sikerült a rendőrségnek lefoglalni. — *Oroszország.* *A Szent-Székkal* folytatott tárgyalásokról jelentik, hogy azok néhány nap óta egész a notificatióig be vannak fejezve, az állam még az utolsó pillanatban lemondott a lelkeszi kinevezések bejelentésének kötelezettségéről. — *A katonasereg,* mely a Péter-Pál erődben a nihilista foglyokat őrizte a börtönör közreműködésével a fogoly nihilisták levelezését közvetítette elvtársaikkal. A czár a mint megtudta az esetet, parancsot adott, hogy egész őrtálló legénységet számra nézve 30-at, azon

akasszák föl. Az őrség többi része, szám szerint 600, Szibériába deportáltatott. — *Az Oroszország és a Szentsebék közti kiegyezésre vonatkozó praeliminaris szerződés* már át lett nyujtva Jakobini bibornak államtitkárnak, és még jun. hó folyamában várják a római Curia végleges választát, mire azonnal megtörténnék a ratificatio. — *A finnországi parasztok* a czárnak személyesen nyujtották át ama kérvényüket, hogy jöjjön Finnországba ott biztonságban lesz, nem kell merenylettől tartania. — *Szerbia. Az ellenzék erőszakoskodása* folyán a monarchiánk iránt loyális érzelmű Pirocsanacz-miniszterium beadta lemondását, de az nem fogadtatott el. — A helyzet egyre komolyabb jelleget ölt, az ország több részében nagymérvű nyugtalanságok kitörésétől tartanak. Belgrádban szintén nagy izgalom uralkodik. — *Egyiptom. A lázadás kitörőfélben van.* A hatóságok az özszes diplomatia testülettel Kairóból Alexandriába költöztek. A Khedive és Dervis pasa fölkérték a portát, hogy 18,000 főből álló hadosztályt küldjön Egyiptomba. A 4 hatalom Anglia felszólására és Franciaország beleegyezésével ujra lépéseket tett a portánál, hogy a conferentia összeülését sürgesse. — Ezen Conferentzia jun. 22 én kezdette meg ülésezését, hogy a mint később értesülünk, Ragheb pasának sikerült megalakítani az új kormányt. Arabi és Dervis pasák megígérték a khedivének, hogy támogatni fogják, az idegen consuloknak pedig, hogy kezességet vállalnak a rend és nyugalom fentartásáért. —

— **Erkölesi hitélet.** Jobbágyfalva 1882 Junius 6-án. A jobbágyfalvi róm. kath. egyházközség folyó évi májushó 14-én egy igen szép, magasztos is lélekelmélő ünnepélynek volt tanuja; mert ekkor telyesült a hiveknek már évek ota táplált, s epedve várt ohaja, t. i. az új templomnak ünnepélyes megáldása. Mielőtt magáról az ünnepélyről szólanék szükségesnek látom itt az ügy ismertetése céljából a jobbágyfalvi curatia keletkezése, a templom építése és felszerelésének egy kis történelmi vázlatát előre bocsátani.

Jobbágyfalva egy évtizeddel ezelőtt még mint leány hitközség a kááli anya egyházközséghez volt csatolva, a honnan a lelkész havonként egyszer jött át hogy kevés számú hiveit meglátogatja őket valamelyik főbirtokosnak magán kápolnájában végzendő szt. mise áldozat érdemeiben részeltesse, és nekik az Isten igeit hirdetve őket a hitben megerősítse. Így folyt ez egész a hetvenes évek elejéig, midőn tetszett az Urnak megelégnia jobbágyfalvi hivek százanandó sorsát és elérkezettnek látta az időt, hogy itt e községben is az Ő egyházának terjedése előmozdítassék is a szétszórt, a hitben, s bátorságban togyatkozó hivek összegyűjtve egy kis nyáját képezzenek. — Isten e magasztos célja kivitelére támasztott egy férfit, kit erős hit, szilárd meggyőződés és a mai anyagiasságba merült korban valóban páratlan áldozatkészség jellemez, ki erényes élete vallásos buzgósága által mások előtt mint világító szövetnek ragyogott, ki nem csak éltében törölte le szives adományai által a szükölködő szegény arczáról a nyomor

könnyeit, de nagybecsű alapítványa által még halála után is örökhálára kötelezte azokat, kik jótéteménye áldásaiban részesülnek. Ő egy eszmeinek élt, őt egy gondolat lelkesítette, s ez nem vala más mint Isten dicsőségének előmozdítása és a hivek lelki üdvének eszközlése az által, hogy itt Jobbágyfalván egy saját lelkipásztorral bíró plébániát alapítson. Ez eszmének létesítéséért sokat küzdött, fáradozott, nélkülözött, a legnehezebb akadályokkal szembe szállott, s már férfi kora teljes erejében e célja kivitelére lépéseket tett egyengette ennek utjait, míg végre 1873-ik évben kiállított végrendeletével az eszmét létesítette, melyszerint szép vagyonának nagy részét egy Jobbágyfalván felállítandó plébánia fenntartására és egy templom építésére hagyományozta.

E férfi nem volt más mint az itt széles körben ismert nagy-berevói tek. Boér Ferencz ur, ki kevésse a végrendelet kiállítását után 1874-ik év aug. 30-án a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után csendesesen — a mint élt — az Urban elhalt. Legyen áldott emléke közöttünk! A b. e. Főpásztor Fogarasy Mihály ur ő Excellentiája örömmel fogadta a végrendeletet, s az alapítónak halála után azonnal Jobbágyfalvát illetőleg önálló lelkészről gondoskodott nt. Puskás Alajos urat nevezvén ki a jobbágyfalvi curatia lelkészévé. A néhai alapító özvegye tek. Boér Ferenczné született Felszezi Borbála asszony, kit még szerencsések vagyunk körünkben tisztelhetni teljesen belenyugodt férje rendelkezésébe s nem csak nem ellenezte a végrendelet eszméjének keresztülvitelét, hanem közreműködésével azt elősegítette, és az ügyet szíven hordván az eszme létesítésére teljes erővel befolyt, mit kétségtelessen tesz azon szivessege, hogy ideiglenes használatra egy régi oltárkészletet vásárolt, több darab aranykeretű képet, miseruhát, processio keresztet szerzett be, a melyekkel a kántori lak egyik szobája felszereltérvén ez lett az isteni tiszteletre szánt helyiség egész 1881-ik évig.

A templom-építéshez az előleges készülétek már 1876-ik évben megtétettek, de több előre nem látott akadályok miatt az építés több éven át tartott; azonban a b. e. Főpásztor Fogarasy Mihály Ur ő Excjának, erélyes támogatása Mélt. és Főt. Kovács Ferencz kekületi főesperes Urnak az akadályok legyőzésébeni szives közreműködése, Ntdő Puskás Alajos lelkész urnak az anyagok előállítására és beszerzése körüli elismerésre méltó fáradozása, úgy tek. Kovács Antal fő- és Boér Lajos algondnok szorgalmas utánlátása és a jobb érzésű jobbágyfalvi hivek segélyével 1880-ban véget ért. A terhes és rohamosan indult templom építés — miután az erre szánt összegek felmerült nehézségek miatt hiányosan folytak be — a pénztárt annyira kimerítette, hogy a templomnak belfelszerelését innen várni nem lehetett, de e nehézségen magunkat túl téve a régi oltárkészletet az üres templomba átszállítva előleges megáldás után, mult évi ápril hó 10-én épen virágvasárnap feltáruáltak az új templom ajtai és mi öröm Hosanna hangok közt vonultak be az új hajlék-

ba. — Azonban valahányszor megjelentünk a Ur hajlékába mindenkor a szomorúság egy bizonyos neme szállotta meg szívünket, látva a pusztaságot és sok hiányt, a melyek minden lépten-nyomon mutatkoztak, ebbeli szomorúságunkat egy alázatos feliratban a néhai b. e. Főpásztor Fogarasy Mihály Ur Ö. Excája elébe terjesztettük kérvén hogy templomunk felszereléséhez némi segélylyel járulni kegyeskedjék. A nagylelkű és áldozatkész Főpásztor figyelmére méltatta alázatos kérésünket, több darab felszerelési tárgyat, u. m. 4 drb. misemondó ruhát, egy chinaezüst keresztet, és füstölőt küldvén templomunk számára, az oltár. szószék és padok előállítását magára vállalni kegyeskedett, a mit egy év alatt Zinthal Mihály oltárkészítő által 1300 frt. költségen a hívek kimondhatlan nagy örömeére létesített, mely nagymérvű áldozata által míg egyrészt magát a jobbágyfalvi parochia második alapítójává tette, másrészt a híveket örökhálára kötelezte maga iránt. Valamint Mozes csak látta, de nem mehetett be az ígért földére ugy a jóságos Isten megengedte a gyengélkedő Főpásztornak hogy az oltár, szószék es padok elkészüljenek, s így adott ígérete még életében teljesüljön, engedett időt arra, hogy a nagyszerű áldozatáért a jobbágyfalvi hívek hálás köszönetét fogadja és a templomnak előleges megáldásáról intézkedjék, de abbelivágya es epedve várt ohaja, hogy a jobbágyfalvi templomot személyesen szentelje fel, melyről még végnapjaiban sem mondott le, — nem teljesült, mert hat nappal előbbi intézkedése után egy jobb hazába költözött, hogy jó cselekedeteinek elvegye jutalmát. Leyyen áldott emléke közöttünk a hála és tisztelet környezze mindig nagy nevét.!

(Vége köv.)

Irodalom.

— Megjelent: „**Tájékoztató és egyházművészeti lap**“ szerkesztik és kiadják Füssy Tamás, dr. Czobor Béla. Budapest, lövésztutca 13. sz. 1882. folyam. VI. sz. Tartalom: Fm. dr. Haynald L. bib.-érsek memoranduma és a „Budapesti Szemle“. — A kath. egyház birtokjoga különös tekintettel az újabb keletű államjogi elméletekre és kegyuri jogra. Montanustól. (folyt.). — A kath. Autonomia története és életbeléptetésének esélye, (folyt.). — A pécsi székesegyház restaurációja. I. Közlemény. — A budai szentferencziek pecsétnyomó-gyűjteményei (III. befűző közlemény). — Németh Lajostól. — A felsődörögdi templomrom. (II. közlemény). Adám Ivántól. — Rövid közlemények. — A lelkészkező papság köréből — Irodalom. — Vegyesek. — Abrák. — Mámellélet.

— Megjelent és beküldetett: „**Gondolatok a tanítás és nevelés köréből**“ Irta dr. Kellner Lőrincz. A 10-ik kiadás után a szerző engedélyével átdolgozta s magyar szülőknek, tanferiáknak, nevelőknek és nevelés-barátoknak ajánlja Szűcs János, ó-becsei tanító. Míg e jeles nevelészeti munkát érdeme szerint bővebben is ismertetnők melegen ajánljuk az érdekeltek figyelmébe. Kapható Ó-Becsén a fordítónál. Ára: 1 frt. 50 kr.

— Megjelent „**Isten ígéje sz. beszédekben**“ VII. évfolyam. 1882. 7. füzet. Tartalma: Alkalmi beszéd. Jézus sz. szíve ünnepére. — Pünkösöd u. III. vas. ki és miképen keresi az elveszett drachmát. — Pünkösöd u. IV. vas. Mily hasznok háramlanak reánk az isteni áldások hiányából? — Ünnepi beszéd. Sz. Péter és Pál ünnepére. — Pünkösöd u. V.

vas. A bold. szüz látogatása sok kegyelmet szerez. — Pünkösöd u. VI. vas. Az ist. Gondviselésről. — Pünkösöd. u. VII. vas. A pokolról. — Kapható Molnár Jánosnál Révkomáromban. Ára 2 frt.

A napi események köréből.

— Fm. dr. Haynald Lajos Bibornok-Érsek ö Eminentiaja főmegyei papságával f. évi szept. 26—27 napjain most már ötöd ízben conferentiát szándékozik tartani s e czélből a meghívót a főmegyei körlevelekben már közre is bocsátá. A conferentia tagjai lesznek: a székesegyház valóságos és tiszteletbeli kanonokjai, a főmegye területén létező összes apátok és prépostok, a kerületi esperesek, vagy, ha ezek akadályozva lennének, a kerületi jegyzők az esperesek helyett, a theologiai tanárok; minden espereskerületből egy választott plébános, vagy állandóan alkalmazott plébános-helyettes; végre a főmegyében elő t. jezsuita-, ciszterciata- s Ferenczrendi társaság, illetve szerzetek főnökei.

— Pázmány Péter Ceylonban. A ceyloni jezsuita missionáriusok között van egy Ürge nevű magyar jezsuita is, a ki hónapok előtt megírta, hogy Ceylonban a jezsuita nevezetességek arcképei között ott van Pázmány Péter egykoru olajfestésű arcképe is. Fraknoi Vilmos kanonok azonnal írt Ürgének, hogy ha átengedik neki Pázmány arcképét, az esetben ő a hittérítő egyesület számára felajánl 500 frankot. A napokban, mint a „B. H.“ írja, megérkezett Ceylonból a válasz, mely jelenti, hogy Fraknoi ajánlatát elfogadták és a képet már utnak indították.

— A temesvári hölgyek elhatározták, hogy ezentúl a multságban, társaságban és otthon, szóval mindenütt, csakis magyarul beszélnek a fiatal emberekkel, miáltal ezek jobbnak fogják igyekezni elsajátítani az eddig még kevésbé ismeretes magyar nyelvet. A mozgalmat Lendvai Hajnalka k. a. indította meg, ki a „Temesvári Hirlap“-ban lelkes felszólítást intézett az ottani hölgyekhez e tárgyban.

— A t. cz. szülék és gyámokhoz a budapesti állami középipartanoda igazgatóságától. Hogy azon iparos tanoncok és segédek is-a kik régebben valamelyik középiskolának csak két három osztályát végezték s azóta gyakorlatban vannak beléphessenek az állami középipartanodába: felkéretnek a t. cz. szülék és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágosításért mielőbb sziveskedjenek az igazgatósághoz fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők föl.

1593. 1882. szám — Pályázat. A királyi kincstár kegyurasága alatt álló déésaknai rom. kath. lelkészi állomásra pályázat nyitattik. Ezen állomásnak járandóságai következők. a) 315 frt évi fizetés. b) 21 frt fapenz. c) 15 frt 97 kr. misepenz. d) 6 frt korcsmajogból. e) 8 frt canonica portióból. f) 6 öl tűzi fa a templom erdejéből. g) lakhely, veteményes és gyümölcsös kert. h) 52 frt 50 kr. templomi átalány. i) 42 frt kántori illetmény. k) 21 frt harangozási illetmény. Pályázni kívánók fölhívatnak, hogy bélyeges folyamodványukat és az ehhez mellékelül csatolt tablázatos kimutatást a születési nap és év, végzett tanulmányok, felszentelési év, az eddigi alkalmaztatásra vonatkozólag — folyó évi Julius 15-ig a püspöki hatóságokoz czimezve beküldjék. Károlyfohérvárt, 1882. Janus 12 én. A püspöki hivatal.

— Sajtóhibák „A pápák függetlensége és földi birtokuk“ czimű cikksorozatban több értelemzavaró s a boszankodás mellett is neholy neveléses sajtóhiba fordul elő, melyek azonban a szöveg figyelmes olvasása mellett az értelmes olvasótól, ha nem is eredeti hangoztatásra, de helyes jelentésre könnyen ki értelmezhetők.

K i a d j a: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. S z e r k e s z t ő - b i z o t t s á g. Felelős szerkesztő: BIRÓ BELA. Szerkesztőtársak: BALOGH IGNÁCZ, Dr. CSERNI BÉLA, FÁBIÁN SÁNDOR, Dr. TÓDOR JÓZSEF.